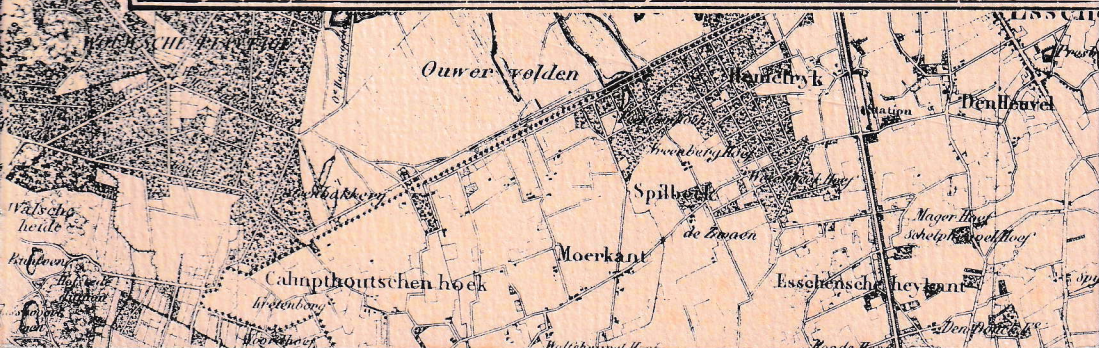

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

2- '87

De Wouwse gemeenteraad anno 1887

Een wervelend jaar, anno 1887. Niet in het minst dankzij de intrede van de telefoon in de Wouwse gemeenschap. Dat jaar bezoeken ook duizenden, aangevoerd met treinen, de Wouwse markt voor het muziekfestival, dat harmonie Oranje ter gelegenheid van het twaalf en een half jarig bestaan hield. 1)

Maar ook een bewogen jaar omdat verschillende zaken de gemeenteraden in beweging houden. Hevig zelfs zijn de emoties rond de leuning van het eerste brugje over De Zoom in Wouwse Plantage. Verschillende klachten worden richting Bergen op Zoom gestuurd en uiteindelijk worden Gedeputeerde Staten erbij gehaald om het probleem tot een oplossing te brengen. De verhoudingen met Steenbergse zijn ook niet bepaald vriendelijk, want de Wouwse vroede vaderen vinden hun Steenbergse collega's schromelijk tekort schieten door het niet aanleggen van een weg van Wouw via de Boomdijk naar Steenbergse. Nee, dan heeft men liever met het Roosendaalse gemeentebestuur te doen, want met één briefje ligt er een keiweg van laatstgenoemde gemeente naar de Hil, waarvoor Wouw niet meer hoeft te doen dan enkele strookjes grond beschikbaar te stellen.

De demping van de drenk houdt de gemeentebestuurders ook behoorlijk bezig. En dat kort na een discussie over de verfraaiing van het dorpsplein. De drenk zou stinken, overbodig zijn, Wouw zou beter af zijn met brandputten enz. Waarna burgemeester Daverveldt van de verwarring gebruik maakt nog maar eens zijn plan voor de verbetering van de Markt te lanceren. En natuurlijk waren er de kleine rampjes en ondeugden, die de brandweer, de veldwachter en B. en W. bezig hielden.

DE LEUNINGEN VAN DE BRUG OVER DE ZOOM.

Het is raadslid W. van Gastel, die in de eerste raadsvergadering van het nieuwe jaar de aandacht vestigt op de leuning van de brug over de Zoom. Hij vindt deze geheel

4
onvoldoende, ja zelfs gevaarlijk voor passage van voertuigen. De betreffende leuningën zijn niet alleen van slechte kwaliteit maar ook nog eens aan de binnen-in plaats van de buitenkant aangebracht, zo orakelt van Gastel. 2)

Een paar dagen later schrijven B.en W.een brief aan hun Bergse collegae. "Het gevaar dat bestond om de bruggen met voertuigen te berijden is, na het aanbrengen der leuningën in plaats van geweken, veel groter geworden" is de mening van het Wouwse college. 3)

Veel haalt het niet uit, want op 9 april schrijven B.en W. nogmaals het Bergse gemeentebestuur, waarin men zich beklagt nog steeds geen antwoord gehad te hebben. 4)

Dat antwoord komt er uiteindelijk wel: de leuningën voldoen aan hun doel, zo meent het Bergse gemeentebestuur. 5)

Uiteraard neemt Wouw hiermee, na de heftige discussie van een paar maanden eerder, geen genoegen en wordt besloten tussenkomst te vragen van Gedeputeerde Staten om zo tot een behoorlijke oplossing te komen. Den Bosch wordt gevraagd een grondig onderzoek in te stellen en Bergen te gelasten betere voorzieningen aan te brengen. Waar gaat het nu om? In de brief aan G.S.valt dat precies te lezen: "een slechte constructie leuningën, gemaakt van licht denenhout, waarvan de palen geteerd en daarna gebrand zijn, -een werk dat niet af te keuren is ingeval zulks met beleid geschiedt-, doch vele dier palen door het te sterke branden bijna geheel zijn verkoold; bij eene enigszins meer dan gewone uitwijking van een voertuig geheel vernield worden en derhalve allen tijde groot gevaar voor ongelukken te duchten zijn". 6)

Uiteindelijk valt het ongerief toch best mee, dat is ten minste de mening van het Bossche college. De leuningën zijn van voldoende constructie, alleen zouden ze op de eerste brug aan de buitenzijde geplaatst moeten worden, waaraan het Bergse gemeentebestuur bereid is te voldoen. "Overigens vinden Gedeputeerde Staten geen termen om op verbetering der leuningën aan de overige bruggen aan te dringen", zo besluit men de brief. 7)

Maar nog gebeurt er niets, want in de oktobervergadering vraagt de heer Luijckx nog eens een brief te schrijven aan G.S.omdat Bergen nog geen gevolg heeft gegeven aan de aanschrijving. 8)

4
Een paar dagen later gaat zo'n brief ook de deur uit, maar voorlopig zal het evenmin iets uithalen, want een half jaar later gaat weer zo'n brief de deur uit. 9)

Dan gaat het met het Roosendaalse gemeentebestuur een stuk beter. Een jaar eerder besloot de Wouwse raad mee te werken aan een weg van Roosendaal naar de Wouwse Hil, dit op voorwaarde dat Roosendaal de weg aan zou leggen en dat het Wouw niet meer zou kosten dan de verwerving van de benodigde grond. 10)

In mei doen B. en W. het beleefde verzoek de weg ook op Wouws grondgebied uit te zetten, waarop binnen een week bevestigd antwoord uit het Roosendaalse komt. 11)

Tenslotte is de rijksweg door de dorpskom ook niet best meer, want de Ingenieur van Rijkswaterstaat ontvangt een brief van het Wouwse college met het verzoek aan beide einden van het dorp de bestrating door nieuwe keien te vervangen, wat overigens ook gebeurt. 12)

DE DEMPING VAN DE DRENK.

De discussie over de verfraaiing van het dorpsplein wordt in 1887 nog eens lichtjes overgedaan, zij het dat ditmaal eventuele demping van de drenk de aanleiding vormt. Het is J.B. Raaijmakers, die er in de raadsvergadering van september op wijst dat de drenk op het dorpsplein gedempt zou moeten worden "wijl deze voortdurend een ondragelijken stank verspreidt, terwijl als dan één of meer brandputten zouden kunnen gemetseld worden". 13)

De zaak wordt een maand aangehouden en dan breekt de discussie pas goed los, als burgemeester Daverveldt de raad meedeelt dat de drenk alleen maar gedempt kan worden als de raad alsnog bereid is een plan met begroting voor verfraaiing van het dorpsplein op te laten stellen. De raadsleden Elst en Schou vinden een drenk veel nuttiger dan brandputten en volgens de eerste zou de drenk best uitgebaggerd kunnen worden. De kosten daarvan zouden gedekt kunnen worden door verkoop van het uitkomende vuilnis, zo oppert Elst. Initiatiefnemer Raaijmakers probeert het dan nog eens met de stelling dat putten zindelijker zijn en de kosten ervan maar 360 gulden zouden bedragen. "Onzin", zo moet de burgemeester ongeveer gezegd hebben, want de

No. 210 fol 46

Steen, Pannen en Plavuizenfabriek
ZOOMBEEK TE WOUW.

Wouw, den 11 November 1887

De Heer Gemeente Wouw debet

aan **Baron C. P. DE CATERS.**

Voor het navolgende aan V.C. verlicht en getoond.

1887.		
4 Januari	1000 harden stekken a f 2.50 per duizend	f 9 90
10 September	10 pannen a f 22.00 " "	0 22
	Totaal	f 10 12

Ogezie

C. W. van der Burgemeester

Antonie Wethouder

J. J. van der Secretaris

Voor reparaties aan wegen en riolen levert de steenfabriek in Wouwse Plantage materialen aan de gemeente. Interessant hierbij is vooral ook het briefhoofd met "baron C.P. de Caters" erop. Kennelijk had de steenfabriek toen ook nog de naam "Zoombeek".

4
geachte afgevaardigde had geen rekening gehouden met het verleggen van de weg zodat de kosten zeker 1000 gulden zouden bedragen. Dan heeft wethouder Luijckx, niet gespeend van enig eigen belang als naaste omwonende van de drenk, een veel beter idee: demp de drenk en maak een mooi afgewerkte vijver in het midden van het dorpsplein.

Tenslotte draagt ook Van Bavel zijn steentje aan de discussie bij met de droge opmerking dat er helemaal niets op het dorpsplein hoeft te gebeuren, maar dat het veel nuttiger zou zijn brandspuiten aan te schaffen voor Heerle en Wouwse Plantage.

Duidelijk wordt dat het voorstel van Raaijmakers in ieder geval geen steun krijgt. Van de algehele verwarring gebruik makend besluit burgemeester Daverveldt een prijsopgave te vragen voor een begroting en plan om het dorpsplein te verfraaiën. Het is dan nota bene Raaijmakers die vereerd wordt met het verzoek bij Rosseels in Leuven prijsopgave te vragen, waarmee deze instemt, net zoals trouwens de rest van de raad, inclusief de overtuigde tegenstanders van de verfraaiing. 14)

Twee maanden later vertelt Raaijmakers zijn collega-raadsleden dat Rosseels voor 75 gulden een plan wil maken en dat de uiteindelijke verfraaiing niet meer zal kosten dan 1500 gulden. Waarna de verwarring wederom ontstaat: "na langdurige besprekingen, waarbij sommige leden zich voor en weer anderen tegen eene verfraaiing van het dorpsplein verklaren, wordt besloten de nadere behandeling der zaak tot een volgende vergadering aan te houden", zo valt in de notulen te lezen. 15)

In de eerstvolgende vergadering, op 11 februari 1888, wordt het voorstel wederom (met 8 tegen 3 stemmen) verworpen. 16)

Uiteindelijk zal het trouwens nog 35 jaar duren voordat de drenk ook echt uit het Wouwse straatbeeld verdwijnt. 17)

DE TELEFOON.

In vergelijking met alle opwinding over de brugleuningen en de drenk bestaat er meer eenstemmigheid over Alexander Graham Bells vinding: de telefoon. De initiatieven gaan uit van burgemeester Daverveldt. Hij heeft een gesprekje met de inspecteur van de Rijks Telegraaf in Roosendaal.

N° 167.
Heuweg
Rosendaal - Hil.

Rosendaal, 10 Mei 1887

In antwoord op uwemijfve van 7 decemr. 193/14
hebben wij de eer U. E. l. mede te deelen, dat heden
last is gegeven om ook den ontwoopen Keuwig Rosendaal
Wouwschen Hil, ook op het grondgebied door Gemeente
onmiddellijk uit te zetten.

Burgemeester en Wethouders van
Rosendaal en Wispren

De Secretaris.

Aan

Heeren Burgemeester en Wethouders
van

Wouw.

De gemeente Rosendaal antwoordt bijna onmiddellijk positief
op het verzoek van het Wouwse gemeentebestuur de weg naar
de Hil uit te zetten, blijkens deze brief van 14 mei. De
brief is ondertekend door burgemeester Schoonheijt. Aar-
dig is ook de schrijfwijze: Rosendaal.

naar aanleiding waarvan hij een briefje schrijft hem over de mogelijkheden voor een Wouwse verbinding in te lichten 18). De inspecteur schrijft een paar weken later al terug: omdat Wouw in een lijnverbinding van minder dan 5 kilometer vanaf Roosendaal ligt krijgt de gemeente de toestellen de aanleg van de verbinding en het onderhoud gratis. De enige kosten voor de gemeente zijn de inrichting van een telefoonkantoor en de kosten voor de bediening van de telefoon. In de raad levert dit zeker geen problemen op. Want, zo redeneren de raadsleden, het kost bijna niets. "Alle leden verklaren zich, gezien de geringe kosten, vóór oprichting van een telefoonkantoor". Als locatie wordt een ruimte in het gemeentehuis ingericht en gemeentesecretaris A.J. van Son wordt en passant benoemd tot kantoorhouder. 19) Een deel van de kosten krijgt Wouw bovendien ook weer terug. Want kort nadat de minister de oprichting goedgekeurd heeft stelt de gemeenteraad een verordening vast om een deel van de kosten te bestrijden via bestelgeld van telegrammen. Voor elk telegram vanuit het "Rijkstelefoonkantoor Wouw" wordt een dubbeltje gerekend en als de ontvanger weigert krijgt hij het ongefrankeerd per post bezorgd. 20)

HET ONDERWIJS.

Op onderwijsgebied gaat het Wouw evenmin voor de wind. En dat komt vooral omdat het Wouwse gemeentebestuur te weinig onderwijzers in dienst heeft. Klassen van zo'n 60 tot 70 leerlingen moeten die dagen geen uitzondering geweest zijn. De Wouwse school telde medio 1886 in totaal 130 leerlingen, die les kregen van één hoofdonderwijzer en één onderwijzer. De ruim 200 Herelse leerlingen moesten het doen met één onderwijzer meer dan in Wouw. En dat is volgens Gedeputeerde Staten allesbehalve correct. Want bij de opmerking van het gemeentebestuur bij de begroting voor 1887 dat er geen vacatures bestaan merken G.S.fijntjes op dat volgens de wet op het lager onderwijs beide scholen een extra onderwijzer moeten hebben. En om Wouw te manen ook echt maatregelen te nemen is de begroting letterlijk met een rood potlood gewijzigd: de jaarwedden voor de onderwijzers worden van 5150 naar 5950 gulden gebracht en de post schoolmeubelen van 80 op 140 gulden. 21)

N: 233/14.

Verdunding
Bruggen over
de Zoom.

45. C.S.
Nieuw. de. 25 October 1887.

Bij U.E.G.A. nuntius. d. 20 Juli
1887 G. N. 43, 1. J. 2 Bureau, overeen. mij
in kennis gesteld van een plaats gehad hebben
onderzoek naar den toestand der leuning
op de bruggen over de rivier, de Zoom, onder
deze gemeente.

Hieruit blijkt nu. dat aan de eerste brug
boven de kerkgemeente. Wierwache Plantage
de leuning aan de buitengijde tegen de front.
meer. bekomen te worden geplaatst. en was.
aan door het Gemeentebestuur van Bergen op.
Zoom zal worden gevolgd gegeven.

Derhalve het Gemeentebestuur van Bergen op.
Zoom hierin het beste meten is gelieven en
reeds drie maanden sedert dat tijdstip verloop
geen zijn, menen mij de wijheid U.E.G.A. he.
lijft te verzoeken. bij voortdurend bestuur op een
spoedige herstelling van voorschreven leu.
ning en aan te dringen.

Burg. en Weth. in. W. van.

U. g. d. C. A. de Vries.

Dr. L. van der.

(g. d. A. van der.)

Gedeputeerde Staten.

Met Bergen op Zoom heeft men meer moeite dan met Roosen-
daal. De leuning aan de brug over de Zoom zijn een onder-
werp van belang. Hier één van de vele brieven die er aan
gewijd zijn.

4

In januari worden P.J.Goderie uit Halsteren en L.de Kok uit Heerle als extra onderwijzers aan de scholen te Wouw respectievelijk Heerle benoemd. En B.en W.houden zich keurig aan de begrotingswijziging: beide onderwijzers krijgen elk een jaarwedde van 400 gulden, wat 200 gulden minder is dan de wedde van hun collega's. 22)

Dat er zoveel leerlingen in één klaslokaal zitten is misschien ook wel de reden geweest dat schoolhoofd A.Smant uit Heerle een beschot uit het voorste naar het achterste lokaal verplaatst heeft. Als B.en W.daar achter komen, komt dat Smant op een reprimande te staan: de verplaatsing is gebeurd zonder toestemming en om "verdere onaangenaamheden" te voorkomen wordt Smant dan ook uitgenodigd de lokalen wederom in de vorige toestand te herstellen, en dat geheel voor eigen rekening. "Alvorens met een en ander een aanvang te nemen, behoort de wethouder de Greef er mede in kennis te worden gesteld", aldus de brief. 23)

DE OPENBARE ORDE.

Wouw telde in die dagen een drietal veldwachters. Beurtelings hadden ze nachtdienst. Van 1 oktober tot 1 april tussen tien uur 's avonds en vier uur 's ochtends, de rest van het jaar tussen elf uur 's avonds en drie uur 's ochtends. 24)

En dan gebeurt er natuurlijk wel eens wat. In het correspondentieregister van de burgemeester worden de proces-verbalen, die aan de officier van justitie in Breda gezonden worden, nauwkeurig bijgehouden. Om eens te laten zien op welke gronden de burgers zoal een verbaal krijgen, heb ik die over 1887 geïnventariseerd. Dat geeft het volgende beeld:

- *Merijn Heijnen wegens openbare dronkenschap.*
- *Petrus Bruijs te Bergen op Zoom wegens overtreding van de verordening op de mulkorven.*
- *Leonardus van Gink wegens het lopen over andermans bezaaid goed.*
- *Adriana Cornelia van Ginneken wegens eenvoudige diefstal.*
- *Franciscus Koopman wegens belediging.*
- *Petrus Vrients en Cornelis Heijen en Adrianus Mangelaars uit Roosendaal wegens het maken van nachtelijk burengerucht.*

Tijl be.

Zwolle, 1887

De Gemeente. / 200

Debet aan de Erven J. J. Tijl

1887	
4.2.1887	100 Kaartjes van 1 Nederl. en 1 frank. van 2 1/2 fl. afdrukking
20	dit
26	400 postbretten 2 1/2 fl. idem koning
	18

Ter gelegenheid van de 70ste verjaardag van koning Willem III krijgen de schoolkinderen een souvenirprent. Geleverd door de firma Tijl uit Zwolle ten bedrage van 18 gulden.

- Aanhouding van Jan Baptist Slechs omdat hij in het politieblad voorkomt.
- Cornelis Matthijssen wegens nachtelijk burengerucht.
- Willem Brummer, korporaal van het derde regiment te Bergen op Zoom omdat hij zich zonder verlof op een verdere afstand dan een uur buiten zijn garnizoen bevindt.
- Marijn Heijnen wegens openbare dronkenschap.
- Adrianus Suijkerbuijk wegens het doden van een jachthond met een schietgeweer.
- Jacoba Dekkers, huisvrouw van Adrianus Hertogh wegens het gaan over andermans bezaaid goed.
- Jan Cornelis Pellis wegens nachtelijk burengerucht.
- Cornelis de Waal en Pieter Smits, Marinus van der Veeren en Petrus Kuijpers te Roosendaal wegens overtreding van de verordening op de herbergen en laatstgenoemde tevens wegens het opgeven van een valse naam. Ook bierhouder Pieter Maalderij wordt geverbaliseerd.
- Maria Kuhne te Bergen op Zoom wegens bedelarij.
- Johannes Laurijssen te Rijsbergen wegens bedelarij.
- Pieter Maalderij, bierhuishouder, Willem Poldermans, arbeider en Adriaan van Tiggelen, landbouwersknecht, wegens overtreding van de verordening op de herbergen.
- Franciscus Leenaars te Bergen op Zoom wegens belediging.
- Petrus Vrients, koopman, wegens nachtelijk burengerucht.
- Johannes Buijsen, wegens belediging en nachtelijk burengerucht. Hierbij weet burgemeester Daverveldt te melden dat Buijsen bekend staat als een persoon van slecht gedrag. Al op 16 jarige leeftijd werd hij, zo schrijft Daverveldt, tot 3 maanden gevangenisstraf veroordeeld, wegens diefstal en later tot 1½ jaar omdat hij als koloniaal in een chambrée in Harderwijk wederom diefstal gepleegd had.
- Franciscus Verbarendse te Bergen op Zoom wegens openbare dronkenschap-
- Cornelis de Waal wegens openbare dronkenschap.

Ditzelfde jaar wordt Wouw ook opgeschrikt door een wel erg brutale diefstal. Petrus Elst Marijnzoon mist op een vrijdagavond zijn paard in de wei. Hij heeft een sterk vermoeden dat het paard hem ontstolen is en dit edele dier terug te krijgen is hem nogal wat waard. Elst besluit de voetsporen van het paard te volgen en weet zijn eigendom in

de buurt van Putte te achterhalen. In zijn correspondentieregister beschrijft de burgemeester voor de officier van justitie de verdere gang van zaken. De touwen die de dieven als halster voor het paard gebruikt hebben, en trouwens ook bij Elst gestolen waren, worden gebruikt om de dieven te boeien en over te dragen aan de marechaussee te Ossendrecht. Ruim twaalf uur later is Elst weer in Wouwerug, met zijn paard, maar zonder zadel, want bij terugkeer merkt hij dat dit uit zijn schuur ontvreemd is. Bij de smid, Govert Bus, is al het kleingeld uit de lade van de toonbank ontvreemd, een bedrag van ongeveer f 1,75. Zo tussen vijf en zes moet dat gebeurd zijn en de daders zouden best eens dezelfde kunnen zijn als die van de diefstal van het paard, want, zo schrijft de burgemeester, "in de bewuste namiddag van vrijdag omstreeks zes uren zijn twee personen in het dorp gezien, die naar men zegt, veel overeenkomst moeten hebben met de voormelde paardendieven".²⁵ Bij een andere Elst, Gerardus, die in wachthuis nummer 8 bij de spoorweg woont, breekt in de namiddag van 23 maart brand uit. Een schuurtje, gebouwd van hout en gedeeltelijk met pannen belegd, brandt af. De koe, het kalf en het schaap en de twee varkens kunnen gered worden, maar 6 hl. aardappelen, 25 bossen stro en hout worden een prooi der vlammen. De schade: 240 gulden. ²⁶)

NOG WAT ANDERE ZAKEN.

Zo de verschillende archieven doornemend blijkt eigenlijk wel dat de burgemeester en zijn wethouders ook een soort ombudslieden geweest moeten zijn. Ze werden te hulp geroepen als er iets gelezen of geschreven moest worden of om te bemiddelen bij een of andere ruzie. In een brief aan de Geneesheer-Direkteur van het krankzinnigengesticht te Vught vraagt de burgemeester bij voorbeeld namens de familie inlichtingen over de toestand van de daar onlangs opgenomen K.van Tilburg. ²⁷)

En enkele maanden later naar de gezondheidstoestand van de weduwe van Heijbeek-van Akkeren, die er ook al opgenomen is. ²⁸)

Voor deze gevallen moet de begroting overigens ook gewijzigd worden, want B.en W.zijn slechts van drie te verplegen krankzinnigen uitgegaan. En passant laten B.en W.

De Gemeente Wouw heeft het
 A. Hagenaars omgens reparatie van den keiweg
 Van Wouw naar Moerstraten en van de
 Hazelaar naar de Roskam onvolgdt

1887		gl	ct
4 juni	den baas $\frac{1}{2}$ dag af 150 per dag	0	65
	een jongen $\frac{1}{2}$ dag af 40 " "	0	20
11 juni	den baas $\frac{3}{4}$ dag	1,22	1/2
	een jongen $\frac{3}{4}$ " "	1,30	
18 "	den baas $\frac{2}{3}$ dag	35	1/2
	een jongen $\frac{2}{3}$ " "	1,10	
16 juli	den baas $\frac{3}{4}$ dag	48	1/2
	een jongen $\frac{3}{4}$ dagen	160	
23 "	den baas 5 dagen	650	
	een jongen 5 dagen	200	
30 juli	den baas 3 dagen	390	
	een jongen 3 dagen	120	
Totaal		31,12	1/2

Geprijd

Christiaan Burgemeester

Wijling Wethouder

A. J. J. Secretaris

A. Hagenaars heeft de reparatie verricht aan de keiweg van Wouw naar Moerstraten en van de Hazelaar naar de Roskam. De baas kost f 1,30 per dag, een jongen slechts 40 cent.

trouwens ook aan de direktie van het gesticht weten dat de begrafenis-kosten van P.Mens niet betaald zullen worden. De begroting laat betaling van de zes gulden niet toe en men zal moeten wachten totdat G.S.machtiging verleend hebben op een nog te maken begrotingswijziging. 29)

Namens de familie schrijft de burgemeester ook een brief aan de Minister van Koloniën om hem te vragen of de zoon Dirk van Jan van de Berg en Catharina Wenninckx, die voor enige jaren als koloniaal naar Oost-Indië vertrokken is, nog in leven is. 30)

De burgemeester, de wethouders, de gemeenteraad en andere invloedrijke personen worden erbij gehaald om een ruzie op te lossen tussen Adriaan Suijkerbuijk, Jacoba Schrauwen en schoenmaker Sibens. De zaak sleept kennelijk al zo'n veertig jaar en gaat over het gebruiken van een uitweg naar de Nieuwstraat. Een jaar of tien geleden had de kantonrechter al een uitspraak gedaan, maar de ruzie over de vraag wie de uitweg nu wel en niet mocht gebruiken was weer opgelaaid omdat schoenmaker Sibens zich als derde partij na zijn vestiging ter plaatse erin gemengd had. In eerste instantie besluit de gemeenteraad een brief van Suijkerbuijk niet te behandelen, omdat het een civiele zaak zou betreffen. 31)

In een brief aan G.S., waarbij Suijkerbuijk blijkbaar vervolgens zijn gelijk wil halen, doen B.en W.het hele probleem wel erg uitgebreid uit de doeken, zonder er, na de vele bemiddelingspogingen nog oplossingen in te zien: "er bestaat een personele haat tusschen die lui, terwijl wij geloven, dat, zooals gewoonlijk, bovendien nog deze of gene gediens-tige persoon beide partijen tegen elkander aanhitst. Misschien dat het wel wat gekijf en geschreeuw op straat kan afloopen, anders zal de zaak wel zo blijven", schrijft men. 32)

In de Nieuwstraat wonen wel meer lui, die de pen goed weten te hanteren om hun bezwaren onder woorden te brengen. Zo hebben de cafébazen Vrients en de Weert, ook al bij G.S., bezwaren ingediend tegen een vergunning voor de verkoop van sterke drank door C.Grielis in een woning aan de keiweg van Wouw naar Steenberg. Grielis wil zijn tapperij in een zijstraat van de Nieuwstraat sluiten en dan even verder gaan tappen. B.en W.hebben geen bezwaar, de

4
beide cafébazen Vrients en de Weert wel. Want zij vrezen ferme concurrentie, vooral omdat Grielis winkelier en stalhouder is en dus best eens de nodige klantjes onder de landbouwers af kan pikken. Ook menen zij dat hun woningen in waarde zullen dalen als er een nieuwe tapperij gevestigd wordt. 33)

De bezwaren schijnen nogal overtuigend te zijn, want drie maanden later laten B.en W.aan Grielis weten dat G.S.de machtiging geweigerd hebben. 34)

Een praatje dat de ronde doet is dat er geknoeid zou zijn met een zieke koe. Veearts Voeten en de eigenaar van de koe, de firma Philips, zouden hiermee iets van doen hebben. Duidelijkheid valt er niet over te krijgen, want B.en W. doen het in een brief aan de controleur van de directe belastingen af als zijnde "laster". 35)

Ook onder de Wouwse kinderen heerst een ziekte, de mazelen. Dit tot groot ongemak van de ouders, want de Wouwse scholen zijn wegens deze epidemie gesloten. Op 23 januari schrijft de burgemeester aan de Inspecteur van het Geneeskundig Staatstoezicht in Breda een brief waarin hij verzoekt over te mogen gaan tot heropening van de scholen, omdat de ziekte zich inmiddels in alle wijken voorgedaan heeft en zo goed als geweken kan worden beschouwd. "Verschillende ouders hebben mij reeds hun verlangen daartoe te kennen gegeven", voegt hij er ten overvloede aan toe. 36)

Toch heeft hij een verkeerde taxatie gemaakt, want de daarop volgende maanden doen zich weer gevallen van mazelen voor, zonder dat het overigens tot sterfgevallen leidt.

In 1887 houdt harmonie Oranje een groot festival. Van de raad mag de harmonie kosteloos het dorpsplein gebruiken en met 7 tegen 2 stemmen wordt besloten de harmonie niet de gevraagde 250 maar 100 gulden als bijdrage voor het festival te geven. 37)

Uitgebreid wordt de raad vervolgens bedankt voor de bijdrage en de afstand van het dorpsplein. 38)

Met de Minister van Waterstaat heeft het Wouwse college ook een uitgebreide correspondentie. Over de opening van het telefoonkantoor, en ook over de spoorwegen. Zo menen B.en W.dat het gegeven dat de trein van 9.17 uur 's avonds uit Bergen op Zoom niet meer op het Wouwse station zal stoppen, voor groot ongerief zorgt. De minister wordt daarom vriendelijk verzocht maatregelen te nemen opdat de

Betaalsrol

de gerechtigden in het bedrag van Twee en
veertig gulden vijftig cent. wegens aanloop en grond.

Namen der gerechtigden.	omschrijving van het deel ieder verkocht.	Bedrag aan ieder omkotevande	Handteekening voor kwitantie.
P. de Greef	26 centiaars met sectie n: 21.524	2	P. de Greef.
P. Dekkers wett. J. Dekkers			Wett. J. Dekkers
Corn. An. Dekkers			C. A. Dekkers.
Joh. B. Dekkers	4 are 20 cen. karent met sectie J. n: 290.	31 50	J. B. Dekkers.
Petr. J. Dekkers			P. J. Dekkers.
P. J. Potters			P. J. Potters
An. Dekkers			A. Dekkers.
Anna C. Dekkers			A. C. Dekkers.
Petr. Th. Aarden	1 are 20 centiaars met B. n: 29.	9	P. Th. Aarden
Totaal.		42 50.	

Opgeemaakt door Burgermeester en Weth.
Chaudens en Wavrus, den 23 April 1807.

[Handtekening] (Burgermeester

[Handtekening] Secretaris.

Voor de wegen heeft de gemeente grond aangekocht. Behalve wethouder de Greef, P. Aarden en P. Potters zijn de verkopers allen Dekkers.

trein zal blijven stoppen. 39)

Het R.K.Liefdesgesticht krijgt dat jaar een vergunning voor de oprichting van een bijzondere begraafplaats in de Kloosterstraat, op voorwaarde dat deze onder toezicht van het college en op minstens 50 meter van de bebouwde kom en eigendommen gerealiseerd wordt. 40)

De raadsleden P.de Greef, A.Luijckx, M.Doggen Gz en J.B. Raaijmakers worden in 1887 gekozen en met 10 van de 11 stemmen worden de Greef en Luijckx voor 6 respectievelijk 3 jaar herbenoemd als wethouders. 41)

Tenslotte vindt aan het eind van 1887 de jaarlijkse verpachting en verkoop van gemeente-eigendommen plaats. Deels gaat de opbrengst naar het armenbestuur, deels naar de gemeente. Het publicatieregister van B.en W.laat zien dat op 10 december om 9 uur 's morgens voor een periode van 7 jaar publiekelijk verhuurd worden voor "den algemenen armen te Wouw":

1 perceel bouwland achter hoeve De Martel, thans in huur bij G.Bus en Jac.Coppens.

1 perceel bouwland op het noordeinde van Heerle, thans in huur bij de weduwe J.van Heijst en J.Klaassen.

1 perceel bouwland op de Oostlaar, thans in huur bij Adr. van Zundert.

1 perceel bouwland op de Oostlaar, thans in huur bij Pieter Laurijssen.

1 perceel weiland in den Brand onder Kruisland, thans in huur bij Corn.Mulders.

Voor de armen wordt die dag verkocht:

2 kavels schaarhout op de Donken om het land in huur bij P.Hermans.

1 kavel schaarhout, nabij de Boomhoef om het weiland in huur bij Joh.Franken.

1 kavel schaarhout om het land in huur bij de weduwe J.van Heijst en J.Klaassen.

2 kavels schaarhout in het schapeland om het land in huur bij P.J.Verhoeven.

1 kavel schaarhout te Heerle om het land in huur bij Jos Doggen.

1 kavel schaarhout in de Spellestraat om het land in huur bij W.van Aart.

Voor de gemeente Wouw worden verkocht:

10 stuks wilgen, 9 kanadaboomen en een partij eikenboom-

4
pjes, zeer geschikt voor draadpalen, in de Smitendons-
schestraat langs de keiweg van Roozendaal naar Den Hil,
9 stuks wilgenboomen in de Hilschestraat
12 stuks kanadaboomen op het zuidoende van Heerle
1 kavel kanadaboomen op Moerstraten
1 kavel wilgenboomen in de oude Bergschestraat. 42)

januari 1887.

Henk Hellegers.

GEbruike DOCUMENTATIE.

Register van deliberatiën en besluiten van den Raad der
gemeente Wouw (raadsnotulen, afgekort tot NR)

Register van deliberatiën en besluiten van Burgemeester
en Wethouders der gemeente Wouw (notulen B.en W., afge-
kort tot NBW)

Register van Correspondentiën van Burgemeester en Wet-
houders der gemeente Wouw (afgekort tot CBW)

Register van correspondentiën van den Burgemeester der
gemeente Wouw (afgekort tot CB)

Register van Publicatiën van den Burgemeester der gemeente
Wouw (afgekort tot PB)

Register van Publicatiën van Burgemeester en Wethouders
der gemeente Wouw (afgekort tot PBW).

NOTEN:

1. Zie voor een uitgebreide beschrijving R.Hermans: "Har-
monie Oranje, de bewogen geschiedenis van een Wouws
muziekgezelschap", de Vierschaer, 1-'84, par.13 e.v.
2. N.R., 29-1-1887.
3. C.B.W., 2-2-1887.
4. C.B.W., 9-4-1887.
5. N.R., 28-5-1887.
6. C.B.W., 9-6-1887.
7. N.R., 6-9-1887.
8. C.B.W., 25-10-1887.
9. C.B.W., 24-3-1888.
10. Zie hiervoor "de Wouwse raad anno 1886", de Vierschaer
2-'86, pag.14.
11. C.B.W., 7-5-1887.

12. C.B.W., 19-11-1887.
13. N.R., 6-9-1887.
14. N.R., 22-10-1887.
15. N.R., 10-12-1887.
16. N.R., 11-2-1888.
17. J.Schijven, "Kijk op Wouw", pag.17.
18. C.B., 2-10-1887.
19. N.R., 22-10-1887.
20. N.R., 10-12-1887.
21. Brief G.S., 28-10-1886.
22. N.R., 29-1-1887.
23. C.B.W., 15-10-1887.
24. C.B.W., 7-3-1887.
25. C.B., 25-9-1887.
26. C.B., 24-3-1887.
27. C.B., 1-6-1887.
28. C.B., 13-10-1887.
29. C.B.W., 3-2-1887.
30. C.B., 26-10-1887.
31. N.R., 29-1-1887.
32. C.B.W., 24-2-1887.
33. C.B.W., 24-7-1887.
34. C.B.W., 10-10-1887.
35. C.B.W., 5-6-1887.
36. C.B., 23-1-1887.
37. N.R., 29-1-1887.
38. N.R., 5-3-1887.
39. C.B.W., 23-4-1887.
40. C.B.W., 8-1-1887.
41. N.R., 6-9-1887.
42. P.B.W., 26-11-1887.

Deze uitgave werd mede mogelijk
door financiële steun van de
Rabobank „Wouw - Kruisland”

